

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΑΔΕ)

Αξιότιμε κύριε Διοικητά,

Δημοσιεύθηκε η Ε. 2085/2025 σχετικά με τη φορολογική αντιμετώπιση της αποζημίωσης που καταβάλλεται σε δικηγόρους βάσει μεταφοράς δικαστηριακής ύλης.

Επί της ανωτέρω εγκυκλίου θέλουμε να σας θέσουμε κάποιους προβληματισμούς της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της Ελλάδος:

Ι. Με τα άρθρα 3, 12 και 19 του ν. 5095/2024 τροποποιήθηκαν, αντιστοίχως, τα άρθρα 819, 208 και 787 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (εφεξής ΚΠολΔ) και πραγματοποιήθηκε μεταφορά ύλης από τα δικαστήρια στους δικηγόρους, η οποία αφορά στην έκδοση και παροχή κληρονομητηρίου, στην εγγραφή και εξάλειψη συναινετικής προσημείωσης υποθήκης, καθώς και στην διενέργεια προελέγχου για την εγγραφή ή τροποποίηση καταστατικών σωματείου, αντίστοιχα. Επιπλέον, ορίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι οι σχετικές αιτήσεις που υποβάλλονται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις ως άνω διατάξεις του ΚΠολΔ, συνοδεύονται από ειδικό γραμμάτιο προκαταβολής αποζημίωσης του δικηγόρου που είτε εκδίδει την οικεία πράξη είτε επικουρεί το δικαστήριο, το οποίο εκδίδει ο δικηγορικός σύλλογος του οποίου μέλος είναι ο υπόψη δικηγόρος.

Σκοπός του νομοθέτη ήταν η ανάθεση δημόσιας υπηρεσίας σε δικηγόρους. Η δυνατότητα ανάθεσης υπηρεσίας δημοσίου συμφέροντος αποτελεί σύνηθες φαινόμενο (δικαστικοί αντιπρόσωποι σε εκλογές, συμμετοχή σε επιτροπή άρθρου 152 ν. 3852/2010, συμμετοχή σε επιτροπές επιλογής Δικηγόρων σε φορείς του Δημοσίου, συμμετοχή σε ΣΥΠΟΘΑ κ.α.). Εξάλλου, όπως πολύ καλά γνωρίζετε, στο άρθρο 1 του Κώδικα Δικηγόρων (ν.4194/2013) προβλέπεται, ότι «*Ι. Ο δικηγόρος είναι δημόσιος λειτουργός. Το λειτούργημα του αποτελεί*

θεμέλιο του κράτους δικαίου. 2. Περιεχόμενο του λειτουργήματος είναι η εκπροσώπηση και υπεράσπιση του εντολέα του σε κάθε δικαστήριο, αρχή ή υπηρεσία ή εξωδικαστικό θεσμό, η παροχή νομικών συμβουλών και γνωμοδοτήσεων, όπως επίσης και η συμμετοχή του σε θεσμοθετημένα όργανα ελληνικά ή διεθνή».

Ως εκ τούτου, πρέπει εξαρχής να γίνει κατανοητό, ότι στην εν λόγω διαδικασία έκδοσης πράξης, ο δικηγόρος δεν αναλαμβάνει υπηρεσία έναντι του ιδιώτη αιτούντος αλλά έναντι του Δημοσίου, στο οποίο ανήκει η εξουσία απονομής δικαιοσύνης. Η πράξη ανάθεσης υπογράφεται από το αρμόδιο Πρωτοδικείο. Για το λόγο αυτό, ο αιτών ιδιώτης δεν επιλέγει και δεν γνωρίζει τον δικηγόρο που θα εκδώσει την πράξη. Ο αιτών καταβάλλει ένα ποσό μαζί με την αίτηση του, το οποίο στην πραγματικότητα έχει το χαρακτήρα παραβόλου. Το «παραβόλο» αυτό χρησιμοποιείται για την αποζημίωση του δικηγόρου που αναλαμβάνει την εκτέλεση της δημόσιας υπηρεσίας. Απλώς, για λόγους ταχύτητας, το Υπουργείο Δικαιοσύνης, προτίμησε να μην αποδίδεται το ποσό αυτό μέσω TAXΔΙΚ, όπως οι καταβολές από νομική βοήθεια, δεδομένου, ότι στην περίπτωση αυτή, η απόδοση του ποσού θα έφτανε χρονικώς ενδεχομένως και τα δύο έτη. Υπό το πρίσμα αυτό, το Υπουργείο Δικαιοσύνης πρότεινε στην Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων να εμπλακεί αυτή με μεσολαβητικό ρόλο στην απόδοση των χρημάτων μέσω της δημιουργίας ενός ειδικού γραμματίου μέσω Portal.

Βάσει των ανωτέρω, θεωρούμε ότι η ως άνω Εγκύκλιος θα πρέπει να αναδιατυπωθεί στο σημείο Α.6 που ορίζει το εν λόγω ποσό ως εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα που απλώς απαλλάσσεται. Ο νομοθέτης δεν αναφέρθηκε σε απαλλαγή εισοδήματος που καταρχάς φορολογείται αλλά χαρακτήρισε ρητά το εν λόγω ποσό ως αποζημίωση εφαρμοζομένων αναλόγως των όσων προβλέπονται για την εκλογική αποζημίωση του π.δ. 26/2012. Εφόσον, η Φορολογική Διοίκηση δέχεται ότι εφαρμόζεται αναλογικά το φορολογικό καθεστώς της εκλογικής αποζημίωσης, θεωρούμε ότι θα έπρεπε να αντιμετωπίσει την αποζημίωση από δικαστηριακή ύλη με τον ακριβώς ίδιο τρόπο. Βέβαια η εκλογική αποζημίωση δηλώνεται απευθείας από το Ελληνικό Δημόσιο προκειμένου να περιληφθεί στη δήλωση των εκλογικών αντιπροσώπων. Αν κάτι τέτοιο απαιτείται και εν προκειμένω, θα πρέπει να εξεταστεί η λύση να διαβιβάζονται τα εν λόγω στοιχεία από τους Δικηγορικούς Συλλόγους.

II. Τα προβλήματα που ανακύπτουν από την υποχρέωση έκδοσης φορολογικού στοιχείου είναι συνοπτικά τα εξής:

Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί, ότι η υποχρέωση αυτή ανατρέχει αναδρομικά.

Δεν συνάδει με τη λογική του νόμου, η υποχρέωση έκδοσης ενός φορολογικού στοιχείου σε πρόσωπο (φυσικό ή νομικό) το οποίο δεν γνωρίζει και δεν έχει συναντήσει ή συνομιλήσει ποτέ.

Στην πραγματικότητα, δεν αποτελεί παροχή υπηρεσιών από τον ιδιώτη προς τον δικηγόρο – οιονεί δικαστή. Ο αιτών έχει δικό του δικηγόρο, ο οποίος εκδίδει φορολογικό στοιχείο στον εντολέα του. Η υπηρεσία παρέχεται στην πραγματικότητα προς το Δημόσιο. Στην πραγματικότητα, αν δεν προβλεπόταν αυτή η ειδική διαδικασία καταβολής, το ΤΑΧΔΙΚ θα καλούνταν να καταβάλλει το ποσό στους δικηγόρους και τυχόν φορολογικό στοιχείο θα καταβαλλόταν σε αυτό (θα εισέπραττε τα παράβολα ως έσοδο ειδικού σκοπού και θα πλήρωνε από το αντίστοιχο ΚΑΕ). Θέτουμε υπόψη Σας ένα παράδειγμα: Όταν δικηγόρος αναλαμβάνει υπόθεση πολίτη είτε λόγω νομικής βοήθειας είτε λόγω αυτεπάγγελτου διορισμού, ο δικηγόρος εκδίδει παραστατικό ΟΧΙ στον ιδιώτη τον οποίο υπερασπίστηκε αλλά στο ΤΑΧΔΙΚ!. Στην περίπτωση απλά αυτή, δεν πρόκειται για ανάθεση δημόσιας υπηρεσίας αλλά για εντολή παροχής δικηγορικών υπηρεσιών.

Με το άρθρο 61 ν. 5197/2025 προβλέφθηκε ότι το ύψος της αποζημίωσης των δικηγόρων στις ως άνω περιπτώσεις, ο τρόπος, ο χρόνος και οι λοιποί όροι καταβολής της, εφαρμοζομένης αναλόγως της παρ. 3 του άρθρου 108 του π.δ. 26/2012 (Α' 57) σχετικά με την αποζημίωση. Η πρόβλεψη για αναλογική εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 108 π.δ. 26/12 φανερώνει τη βούληση του νομοθέτη τόσο ως προς τη φύση της αποζημίωσης (ως αποζημίωσης έναντι παροχής δημόσιας υπηρεσίας) αλλά και ως προς την «απελευθέρωση» της αποζημίωσης αυτής από πάσης φύσεως φορολογικές υποχρεώσεις. Βέβαια είναι απόλυτα κατανοητό, ότι η αναλογική εφαρμογή της διάταξης της παρ. 3 του άρθρου 108 π.δ. 26/12, συναντάει ένα πρακτικό εμπόδιο: Για λόγους που εξηγήθηκαν ανωτέρω, το ποσό δεν καταβάλλεται απευθείας από το Δημόσιο αλλά διαμέσου των Δικηγορικών

Συλλόγων, οπότε πρακτικά δεν μπορεί να γίνει η απεικόνιση έναντι της ΑΑΔΕ με τον ίδιο τρόπο.

Ούτε μπορεί να προβλεφθεί η έκδοση φορολογικού στοιχείου προς του Δικηγορικούς Συλλόγους διότι αυτοί δεν καταβάλλουν τα ποσά αυτά εξ ιδίων περιουσία αλλά λειτουργούν μόνο ως ενδιάμεσοι. Αν το φορολογικό στοιχείο εκδοθεί προς του Δικηγορικούς Συλλόγους, τη στιγμή που δεν θα μπορούσε η είσπραξη να εμφανιστεί ως έσοδο, θα εμφανίζουν όλοι οι Δικηγορικοί Σύλλογοι έξοδα περισσότερα από τα έσοδα τους και ενδεχομένως να ανακύψουν ζητήματα, λόγω της φύσης τους ως ΝΠΔΔ.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, δεν συνάδει με το σκοπό του νόμου αλλά και με την φύση της υπηρεσίας που εκτελείται η υποχρέωση έκδοσης φορολογικού στοιχείου. Θεωρούμε, ότι θα ήταν ορθότερο είτε να υποχρεούνται (με νομοθετική πρόβλεψη) να ανεβαίνει στο mydata το ειδικό γραμμάτιο (στο οποίο θα μπορούσαμε να προσθέσουμε να αναγράφεται και το ΑΦΜ του αιτούντος, ώστε να μπορεί να διασταυρωθεί από την Φορολογική Διοίκηση) είτε να προβλεφθεί η υποχρέωση των Δικηγορικών Συλλόγων για συγκεντρωτική αποστολή του καταλόγου εντός προθεσμίας π.χ. 2 μηνών από το κλείσιμο του έτους.

III. Και ως προς το ΦΠΑ, θεωρούμε ότι δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται η εν λόγω ανάθεση δημόσιας υπηρεσίας ως «παροχή υπηρεσιών». Στο πλαίσιο του συστήματος ΦΠΑ, οι φορολογητέες πράξεις προϋποθέτουν την ύπαρξη εμπορικής πράξεως μεταξύ των μερών συνεπαγομένης καθορισμό τιμής ή ανταλλάγματος. Εν προκειμένω, δεν υφίσταται τέτοια έννομη σχέση ούτε επιλογής του προσώπου ούτε καθορισμού του τιμήματος.

Επίσης, θεωρούμε χρήσιμο, όπως διευκρινιστεί ότι το εν λόγω ποσό αποζημίωσης δεν υπολογίζεται κατά τον προσδιορισμό του ορίου απαλλαγής μικρών επιχειρήσεων, όπως προκύπτει από το συνδυασμό των άρθρων 44^α και 44 παρ. 2 ν. 5144/2024.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Σας ζητάμε όπως επανεξετάσετε την Ε. 2085.2025 προκειμένου να επιλυθούν τα μείζονα προβλήματα που ανακύπτουν.

Εκ μέρους της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της Ελλάδος

Δημήτρης Φινοκαλιώτης

ΔρΝ, Πρόεδρος Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης